

“Nune’e se los mak bele soi an?” ²⁶Jesus fihir sira hodi dehan: “Ba ema sira, ne’e la bele; maibe ba Maromak buat hotu bele deit.”

²⁷Tuir mai Pedro hasa’e lia dehan: “Be ami nebe husik tiha buat hotu hodi tuir Ita Boot: ba ami ne’e sa ida?” ²⁸Jesus dehan ba sira: “Tebes, Ha’u dehan ba imi: imi sira nebe tuir Ha’u, iha mundu foun, wainhira Oan Mane tur iha nia kadunan gloria nian, imi sei tur mos iha kadunan sanulu resin rua hodi tesi lia ba suku sanulu resin rua Israel nian. ²⁹Ema hotu nebe husik uma, maun alin, feton, aman, inan, oan sira ka rai, tan Ha’u nia naran, sei simu dala atus ida liu tan hodi simu mos nudar liman rohan moris rohan laek. ³⁰Barak nebe uluk, sei ikus fali; no sira nebe ikus, sei uluk fali.”

Perguuntas

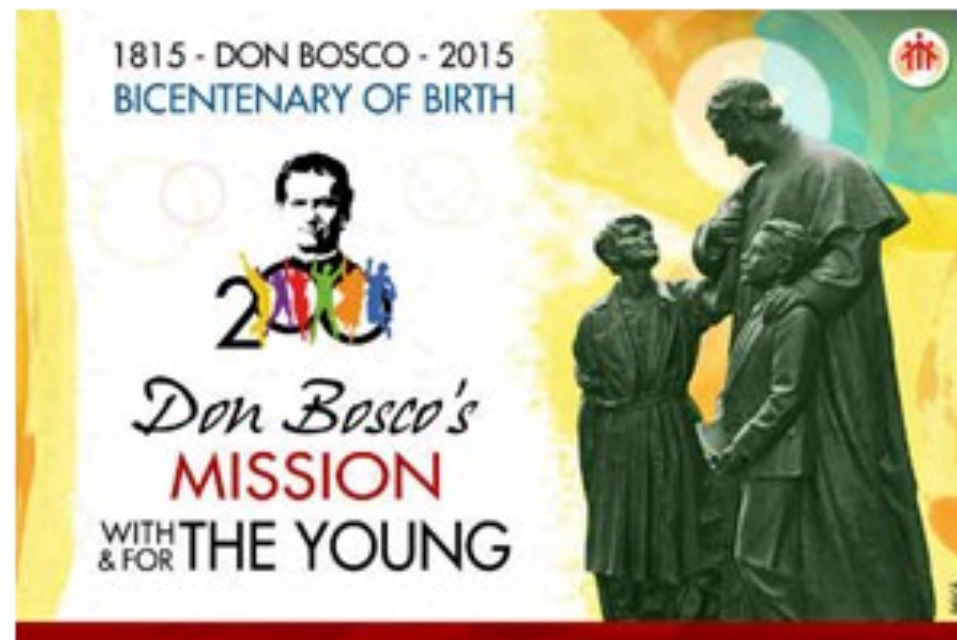
1. Mane klosan ne’e husu saida ba Jezús?
2. Tuir imi hanoin mane klosan ne’e hakarak saida husi Jezús?
3. Saida mane klosan ne’e halo (reasaun), hodi hatan ba Jezús nia resposta?
4.

Resumo

Ita nia tema ne’e koalia kona ba hasa’e Sakrifisio. Nune’e presisa hatene, saida mak sakrifisiu ne’e? Sakrifisio mak, terus kiik no boot be ita hasoru, iha ita nia moris. Dala ruma tamba ita nia hahalok no liafuan ka ema seluk mak halo mai ita. Oinsa hasa’e? Nudar sarani atu hasa’e buat ruma (sakrifio eh ksolok) ba Maromak, liu husi Kristo nia Sakrifisiu, mak misa be Padre sira reza iha loron-loron. Se ita tuir misa ne’e ita hasa’e ita nia susar no terus, ita nia laran susar eh ksolok be ita iha ba Maromak, basa sakrifisiu tau hamutuk ho Kristo nian mak bele folin iha Maromak futar oin.

Eukaristia mak **Sakrifisiu Santo**, basa husi ida ne’e selebra Jezús Kristo nia sakrifisiu, no mos Kreda nia fo an tomak ne’ebé hola parte iha Kristo, kreda nia ulun nia sakrifisiu, (ccc 1330, 1368). Atu hanoin nafatin Kristo nia Paskoa, iha Eukaristia ita apresenta no hasa’e nuda’ar sakramnetal Kristo nia sakrifisiu mesak deit iha Kreda nia liturgia, (ccc1362, 165). Eukaristia hatoo mos sakrifisiu kruz nian no nia resultado sira mak perdaun (ccc1366)

Iha evanjellu ita rona kona ba foinsa’e ne’ebé la kohi husik nia sasan/rikusoin. Ne’e dehan katak nia la hasa’e ba Maromak buat ne’ebé nia iha. Nia haluha katak buat hirak be nia iha ne’e mai husi Maromak. Iha istoria ita rona katak, Bispo Romero, nia moris sai sakrifisio ida hasa’e ba Maromak tanba defende kiik no kiak sira nia direito.

KATEKESE BA FOIN SA'E, IHA ORATORIO 2015

I Eukaristia

Objetivo

Hatene Jezús nia presensa iha hostia santa
Komprede ba komunga ne'e, simu Jezús nia isin
Prepara an didiak molok ba komunga

Prosesu

Orasaun: hodi Padre,

Hananu:

EUKARISTIA SAKRAMENTU BOOT TEBES 173

Eukaristia sakramentu boot tebes

Na'i Jesus nia futar isin lolos;

aihan moris ba Nia emar sira

be hakat ba tuir dalan lalehan.

Anju sira hotu no mos santu tomak

halibur an, hana'i, hahi Jesus;

Na'i Jesus hiit An mai lor-loron,

Kristu mak halo, husik mai ita, Ita atu halo tuir. (2x)

Maluk sira, it'namkari ona; lori Maromak ba ita uma;

Hela hamutuk ho ita. (2x)

2. Ita nia Missa hotu ona, fila ba uma ho ksolok. (2x)

Ita tatoli ba ema hotu-hotu Kristu nia liafuan. (2x)

Historia

Bispo Oscar Armulfo Romero husi sidade El Salvador, sai kuinesido tamba ninia moris ne'ebé buka atu defende comunidade no sosiedade liu-liu kiik no kiak sira. Nia la kole no baruk atu fo hanoin ba ukun nain sira ne'ebé ukun tuir sira nia hakarak deit hodi fo terus ba povo kiik no kiak sira. Hanesan baibain ukun nain sira ne'e la simu nia. Sira buka atu "hatun" nia.

Iha loron sigunda 24 Marco 1980, tiru mate Bispo Romero, ida be tiru nia ne'e ema selu nia. Ema tiru Bispo wainhira nia reza misa dadaun, no temi liafuan hirak ne'e; Nee Ha'u Nia Isin, saran ba mate tamba imi, ni ida nee Ha'u nia Ran nakfakar ba imi". Nia moris nakfilak ba sakrifio hasa'e ba Maromak iha Na'i nia altar. (PAM 477)

1. Tamba sa mak naiulun estado nian planu oho Bispo Romero?

2. Nia halo saida make ma tiru nian?

3. Bispo nia mate lori benefisio saida ba povo?

4.

Evanjellu

Mt 19: 16-30

Mane klosan riku

¹⁶La kleur mane ida hakbesik ba Nia dehan: "Mestre, ha'u sei halo buat diak sa atu hetan moris rohan laek?" ¹⁷Jesus husu ba nia: "Tansa o husu Ha'u kona ba buat nebe diak? Ida deit mak diak. Maibe, o hakarak tama ba moris karik, halo tuir ukunfuan sira ba." ¹⁸Nia husu fali: "Ukunfuan nebe?" Jesus hatan: "Keta oho, keta sala ho ema nia kaben, keta na'ok, keta foti lia falsu; ¹⁹hamtauk o nia aman ho inan, hadomi o nia maluk hanesan o an rasik." ²⁰Klosan ne'e dehan ba Nia: "Ha'u halo tuir ona buat ne'e hotu: ha'u sei halo tan sa ida?" ²¹Jesus dehan ba nia: "O hakarak sai ema diak lo-los karik, ba fa'an tiha o nia sasan hotu hodi fahe ba ema kiak sira, nune'e o sei hetan rikuso iha lalehan; hafoin mai tuir Ha'u."

²²Rona tiha lia hirak ne'e, mane klosan fila ho neon nakraik, basa nia iha rikuso barak. ²³Tan ne'e Jesus dehan ba nia eskolante sira: "Tebes, Ha'u dehan ba imi: ema riku ida atu tama iha reinu lalehan susar. ²⁴Tebes, Ha'u dehan ba imi: lalais liu ba kuda kamelu ida tama iha daum nia kuak liu fali ema riku ida tama iha reinu lalehan." ²⁵Wainhira eskolante sira rona lia ne'e, sira hakfodak hodi dehan:

ida mosu mai, iha ha'u nia hanoin. Se mak tenki agradece, no agradece ba se? Se ita hare iha Evanjellu, ema hirak ne'ebé simu kmanek/ grasa husi Na'i Maromak. Maibe laos ema hotu mak agradece, husi ema nain sanulu ne'e ida deit mak ba agradece, ba isin diak be nia hetan. Nune'e Jezús dehan laos nain sanulu mak hetan isi diak?

Iha istoria, ita rona oan sira agradece nia inan iha tempo ikus ona, iha oan nain haat ida deit mak dehan, obrigado mama.

Imi rona liafuan ida "Eukaristia" liafuan ne'e mai husi lia Latin '*eucharistein*' nia signifkado mak **hatoo obrigado** ba Na'i. (ccc 1328). Eukaristia mak sakrifisio hahi nian no agradece ba Aman Maromak, ne'ebé Kreda hanorin ba nia oan sira dehan hasae agradece ba Aman Maromak, ba Ninia diak tomak iha tempo no fatin hotu: hakiak mundo no ita, haraik Maksoin mai ita atu soi ita husi sala no hasanto ita. Celebrasaun agrade-cemento ida ne'e, hasa'e liu husi Kristo, hodi Kristo, hamutuk ho Nia no atu bele simu iha Nia. (ccc1359-1361)

Alin sira, agradece, ne'e halo dala ida iha moris, maibe agradece ne'e bei-beik, iha ita nia moris. Se diak liu karik, agradece nain molok toba, ka iha dader molok sai husi uma eh tuir misa iha dader. Nudar sarani, ita nia tempo agradece Maromak, iha loron domingo. Tan ne'e Domingo ita ba Misa atu agradece. Laos liu fulan lai, iha tinan ida dala ida. Kaa hanesan istoria dehan, sira nia inan serbisu ba sira iha nia moris tomak, dehan obrig-ado wainhira nia atu mate ona.

Aprende husi ida ne'e atu labele repete hahalok hanesan ne'e, ba Maromak no ba maluk sira, ita dehan nafatin liafuan: "OBRIGADO", ba iha ita moris.

VI Hasae Sakrifisio

Objetivo

Hatene halo sakrifisio

Komprende saida mak krifisio

Buka hakaas-an hasa'e sakrifisio ba Maromak

Prosesu

Orasaun: Hodi Padre,

Hananu:

SAKRIFISIU BOOT LIU HOTU

273

1. Sakrifisiu boot liu hotu: Missa Eukaristia. (2x)

haraik aihan futar Isin no Ran.

Istoria

Primeira Komuniau

Ha'u tinan sanulu resin ida bainhira ha'u bele simu primeira komuniau. Ha'u hatene ona doutrin iha katesismu kiik tomak, maibe iha tempu neba, labarik sira la bele simu primeira komuniau bainhira sira sei-dauk halo tinan sanulu resin rua. Tan ami nia uma dook housi parokia, padre paroko la hatene ha'u, ne'e duni ha'u ten ke aprende katekese housi ha'u nia mama. Tan mama lakohi katak ha'u lakon buat folin boot santa relijiaun nian ida ne'e to'o ha'u tinan boot liu tan, nia rasik prepara ha'u tuir nia matenek. Hafoin iha kuaresma laran, nia haruka ha'u ba halo doutrina loron loron. Ikus mai, ha'u prova hau liu, no marka loron nebe labarik sira hotu sei halo sira nia obrigasaun Paskua nian ba dala uluk.

Iha ema lubun boot nia leet, susar duni atu hadook an housi distrasaun. Bainhira loron besik ona, ha'u nia mam haka'as an tulun ha'u liu tan. Iha kuaresma laran, nia lori ha'u atu konfesa dala tolu. "Joaozinho," nia dehan fila fila, "Maromak prepara ba ó presenti boot ida; prepara ó nia an di-diak, hodi konfesa, keta subar buat ruma, maibe konfesa sala hotu. Hakribi o nia sala hotu, no hakotu lia ba Maromak katak o sei halo an diak liu iha futuro." Ha'u hakotu lia duni, maibe ha'u laran metin ka lae, Maromak mak hatene. Iha uma, inan halo ha'u reza, le'e livru diak, fo konseliu diak nebe inan badinas hatene buka oportunidade ba nia oan sira.

Iha dader neba, nia la husik ha'u koalia ho ema ruma. Nia ba hamutuk ho ha'u ba meja santa no hamutuk ho ha'u, halo preparasaun no agradesi-mentu nebe padre vigariu foraneu, Pe. Sismondi, reza hamutuk ho ami ho lian makaas. Iha loron neba, mama lakohi katak ha'u halo serbisu ruma, maibe nia hakarak ha'u le'e no reza deit. Iha buat hirak nebe ha'u nia inan dehan fila fila mai ha'u mak liafuan sira ne'e: "Oan doben, loron ne'e loron boot ba o. Ha'u fiar katak Maromak kaer metin ona o nia fuan. Ohin, hako-tu lia ba Nia katak, tuir o bele, o sei haka'as an atu sai diak to'o o nia moris nia rohan. Iha futuro, ba komunga dala barak, maibe hare ba katak o la halo sakrilejiu. Hateten sala hotu bainhira o konfesa, halo tuir nafatin, ba ho laran kmaan ba katesismu no homilia; no halai hanesan housi moras boot housi sira nebe koalia aat."

Perguntas

1. Don Bosco halo primeira komuniau ho tinan hira?
2. Se mak hanorin nia, atu halo konfensa?

3. Nia mama, dehan fila fila saida ba nia?

4.

Evan. Mat 14: 13-21

Jesus fo han ba ema barak

¹³Rona tiha João Batista nia mate, Jesus sa'e ba ro ida hodi ba mesak iha rai fuik maran; maibe hatene tiha ne'e, ema lubun boot husik sidade sira hodi la'o tuir buka Nia. ¹⁴Tun housi ro hodi hare ema barak ne'e, Nia hanoin teb-tebes sira hodi fo isin diak ba sira nebe moras. ¹⁵Loraik dau-daun ona, eskolante sira hakbesik ba Nia hodi dehan: "Fatin ne'e rai fuik, no kalan besik ona; haruka ema sira ne'e ba ona, atu sira bele sosa aihan iha knua sira." ¹⁶Nune'e Jesus dehan ba sira: "Sira lalika ba; imi rasik fo han sira ba." ¹⁷Sira hatan ba Nia: "Ami iha deit paun fuan lima no ikan rua." ¹⁸"Lori sira mai," Nia dehan. ¹⁹Hafoin Nia haruka ema lubun boot tur iha du'ut leten. Nia kaer paun fuan lima no ikan rua ne'e, foti matan ba lalehan hodi fo bensa. Tuir mai Nia silu paun sira ne'e hodi fo ba eskolante sira; hafoin sira fahe ba ema lubun boot. ²⁰Sira hotu han to'o bosu; baluk sira nebe resin, sira tau ba luhu sanulu resin rua nakonu! ²¹Ema sira nebe han hamutuk mane rihun lima, la sura feto no labarik sira.

Perguntas

1. Jesus sa'e ba ro ba ne'ebé?
2. Ema lubun boot husi sidade halo saida?
3. Jezús halo saida hasoruema lubun boot ne'e
4.

Resumo

Ita nia tema koalia kona ba eukaristia. Eukaristia mak Jezús nia presensa real no substansial iha Misa/ Eukaristia. Iha Don Bosco nia moris foin ita rona, molok nia atu simu/ halo primeira komunian, uluk nanain nia prepara an, tuir katekese. Tamba sira nia uma dook husi Parokia nune'e nia mama mak hanorin katesismu/ dotrina ba nia.

Alin sira, la too deit atu simu komunga, maibe presisa prepara an. Tuir kreda nia hanorin molok simu komunga, se ita iha sala tenke konfessa. Tamba labele simu Jezús ho sala. Atu simu Jezús tenki komprede no hatene katak, komunga be ita simu ne'e simu Jezús nia isin rasik. Atu simu komunga tenke konsente ho ida ne'e, labele ema forma, ha'u mos ba tama, ema ba komunga too iha ha'u, nune'e ha'u mos ba, ne'e la loos, ne'e sala. Se la sente atu komunga keta ba, la seidauk pronto karik, orsida mak ba ikus.

Iha Evanjellu mos dehan, Jesus la fo han ba sira, se sira la ba buka Nia.

Historia: Hatoo obrigado tarde liu

Iha senhora ida, toba hela iha nia toba fatin, moras nian. Nia senhora ida laran diak liu, nia serbisu mak fase ropa, simu ema seluk nia ropa no fase, hodi ida ne'e mak nia fo han, hemu no eduka nia oan nain haat. Wainhira moras todan ona, nia hatene ona katak nia sei mate. Nia oan nain haat haleu hela nia nia toba fatin, ho matan ben. Nia oan boot dehan ba sira nia mama: "mama ami hotu hadomi mama. Ami haksolok katak ami iha inan ida hanesan mama. Mama nia diak ami sei lahaluha, iha ami nia moris tomak! Obrigado mama!"

Senhora ne'e, ho matan ben hatan, tansa agora deit mak ó dehan mama? Dehan tiha ne'e nia iis mos kotu.

Perguntas

1. Senhora ne'e iha oan hira?
2. Oan boot hatoo saida ba nia mama?
3. Mama hatan saida ba nia oan?
4.

Evajellu

Luk 17: 11-19

Ema moras lepra na'in sanulu

¹¹Jesus liu housi Galileia no Samaria atu ba Jerusalem. ¹²Wainhira nia tama dau-daun ba knua ida, ema moras lepra na'in sanulu mai hasouru Nia. ¹³Housi dook sira hasa'e lia dehan: "Jesus, mestre, sadia atan ami!" ¹⁴Hare tiha sira, Nia dehan ba sira: "Imi ba hatudu imi an ba amlulik sira." La'o tuir dalan, sira sai mos ona. ¹⁵Sira ida, hare katak nia isin diak fali ona, fila fali hodi hahi Maromak ho lia maka'as; ¹⁶nia taka oin ba rai besik Jesus nia ain hodi agradese. Ema ne'e Samaritanu ida. ¹⁷Jesus dehan ba nia: "La'os ema na'in sanulu mak sai mos? Sira na'in sia iha nebe?" ¹⁸Sira ida la fila mai atu fo gloria ba Maromak, mak ema malae ne'e deit?" ¹⁹Hafoin Nia dehan ba ema ne'e: "Hamriik, la'o ba! O nia fiar mak soi o!"

Perguntas

1. Wainhira Jezús atu tama dadaun ba Samaria, se mak mai hasoru Jezús no nain hira?
2. Sira husu saida ba Jezús?
3. Ema nain hira mak mai fali agradese?
4.

Resumo

Ita nia tema koalia kona ba, selebrasaun agradecemento nian. Perguntas

la koalia lia foer eh halo sala, hanoin katak Nia iha ha'u nia sorin. La hanoin ba ema seluk, ka la deskonfia maluk ida, tamba Jezús la kontente ho ha'u nia hanoin ne'e?

Sai ida deit ho Kristo, iha komunga, katak hakaas an tebes atu la halo sala, la koalia bosok, la inventa lia ruma, la lori lia mos. La buka oin, la buka atu dada ema nia atensaun ba ha'u nia an. (*katekista be au menta tantuir, sira nia situasaun*).

Iha istoria no iha evanjellu, hatoo mai ita, **sai ida deit**. Istorias dehan, uluk sira hamutuk, ikus mai fahe malu tamba funu. Dala ruma iha ita nia moris, uluk ita diak ba malu, maibe oras ne'e ita hare diak malu tamba, hadau ida ne'e ka ne'ebá, hadau rikusoin, laran moras ba ema nia naran diak, nsst. Maibe se ita sira hotu simu Kristo nia isin, mak ita sira ne'e hotu sai ida deit iha Kristo. Hanesan ikus mai familia ne'e hamutuk fali, tamba sira mai husi inan no aman ida deit.

Iha evajellu Jezús dehan, Nia ho Aman ida deit. Tamba Nia mai husi Aman. Halao buat ne'ebé Aman haruka nia atu halo. Maun alin sira, se ita ne'e ida deit iha Kristo, ita sei halo hanesan Jezús halo. Se nune'e ita sei la halo sala.

V

Celebrasaun agradecemento

Objetivo

Hatene agradece ba vida ne'e

Komprende katak buat diak hotu ne'e mai husi Maromak

Buka agradece nafatin Maromak

Prosesu

Orasaun: hodi Padre,

Hananu

AGRADESE NA'I MAROMAK, AGRADESE 230

Agradese Na'i Maromak, agradese.

Maluk, ei, mai agradese. (2x)

1. Dadersan deit manu oan sira lian,
fo agradese Maromak, ita Na'i.(2x)
2. Beh, ema sira, tansa la mai,
fo agradese Maromak, ita Na'i.(2x)
3. Kiik oan no boot, riku no kiak,
hana'i, hahi Kristu, ita Maksoin.(2x)
4. Hot-hotu mai, hananu ho ksolok,
fo agradese Maromak, ita Na'i.(2x)

Jezús fo han ba sira/ ema lubun boot, tamba sira buka nia. Wainhira sira hasoru malu, Jezús sente kuitadu ba sira, hare sira kolen, hamlaha, tan ne'e Jezús hanatan ba sira nia nesecidade ne'e hodi fo han ba sira. Ema sira halo sakrifisio, buka Jezús, ida ne'e mak sira nia prepara-an.

Iha misa lor-loron ka domingu, atu simu komunga, ita tenki, halo sakrifisio, la hanoin buat seluk iha misa laran, maibe hanoin deit Maromak, no hatan misa ho neon no laran tomak, laos hanesan ema matan dukur ka hamlaha. Laos isin iha misa laran, hanoin iha fatin seluk, wainhira halo nune'e ema bele hatene ita, aat liu tan la hetan Maromak nia grasa, ba ita nia moris.

Buat ne'ebé tenke halo: husu ba Maromak, liu husi Don Bosco nia harohan daet,

-prepara an didiak (halo sakrifio) no konsentrasaun iha misa laran

- hatan Misa ho neon no laran tomak.

- ba simu komunga, konsente katak simu/ hasoru Jezús iha komunga ne'e

II

Jezús nia isin

Objetivo

Hatene katak hostia ne'e mak Jezús nia isin rasik

Komprende katak Jezús nia isin fo kbiit ba ema

La ba komunga ho sala

Prosesu

Orasaun: hodi Padre,

Hananu: **EH KRISTU MAK TENE ITA 171**

Eh Kristu mak tene ita, ita hakbesik Na'i nia mesa;

atu ba komunga nia Isin, Sakramentu domin.

1. Maromak nia han mak tun hosi lalehan
atu halo raiklaran moris.
2. Se hakbesik Ha'u sei la hamlaha tan;
se fiar Ha'u sei la hamrook tan.
3. Ema la moris deit hodi aihan;
maibe hodi mos Maromak nia liafuan
4. Simu no hola ba, ne'e Ha'u nia Isin;
simu no hemu ba, ne'e Ha'u nia Ran.

5. Se hola Ha'u Isin no hemu Ha'u Ran,
nia sei moris ba nafatin.
6. Ita hotu hamutuk isin ida deit,
Ita bele hola han mesa ida deit. **89**

Don Bosco hanorin ba nia oan sira
Ba komunga beibeik. Ó sei deskobre saida mak lialoos nia kmanek!
Komunga beibeik ne'e nu'udar airin ida tahan moris iha moral no mundo
fisiku, prevene atu monu fiar ha'u, ha'u nia oan doben sira, ha'u la
inventu no aumneta wainhira dehan komunga beibeik ne'e mak rai ida be
metin, iha ne'ebe mundu nia rin hamrik metin iha leten, no devosaun ba
Nain Feto mak airin seluk be tahan mundu nia rin.

- Don Bosco

Perguntas

1. Don Bosco nia liafuan badak ne'e, hanorin saida mai ita?
2. Tuir ó nia komprende mundo nia rin mak saida?
3. Moris iha moral mak moris oinsa?
4.

Evanjellu

Mt 26: 26-29

Eukaristia ba dala uluk

²⁶Wainhira sira han dau-daun, Jesus kaer paun, haraik bensa, silu hodi
fahe ba nia eskolante sira dehan: "Simu no han ba: ne'e Ha'u nia isin."
²⁷No Nia kaer kalis, fo tiha agrades, fo ba sira dehan: "Imi hotu, hemu ba:
²⁸ne'e Ha'u nia ran moruk foun nian nakfakar ba ema barak atu kasu sala.
²⁹Ha'u dehan ba imi: Ha'u sei la hemu tan fuan uvas ne'e to'o loron nebe
Ha'u sei hemu fali nia hamutuk ho imi iha Ha'u Aman nia reinu."

Perrgguntas

1. Sira han dadaun Jezús halo saida?
2. Waainhira Jezús fahe paun ba sira, dehan saida ba sira?
3. Jezús dehan, iha ne'ebé tan mak nia bele han hemu fali ho sira?
4.

Ita nia tema ohin nian ita koaliala kona ba, Jezús nia isin. Kristo nia Isin
ita han iha hostia. Wainhira ita ba komunga, ita hare hostia mutin kiik. No

Kleur wain tebes familia ne'e fahe malu, la hamutuk nudar familia ida, hela
keta-ketak, la hasoru malu. Ikus mai sira hetan malu, hakuak malu tanis,
tamba kleur ona la hasoru malu, la hela hamutuk nu'udar familia ida.

Oras ne'e sira hamutuk fali, sai nu'udar familia ida be loos. Sira bele
halibur hamutuk fali tamba sira mak mai husi aman no inan ida deit.

Perguntas

1. Saida mak mosu ba senhor Domingos nia familia?
2. Oan sira ba ne'ebe?
3. Tamba sa mak ikus sira bele hetan malu fali?
4. ...

Evanjelu

Jo 10: 22-30

Jesus fo sai katak nia Maromak Oan

²²Iha Jerusalem sira halo dau-daun festa dedikasaun templu nian iha tempu
malirin. ²³Iha templu, Jesus la'o iha portiku Salomao nian. ²⁴Judeu sira haleu Nia
hodi husu: "To'o wainhira O sei husik ami iha nakukun laran? O mak Messias
karik, hateten los kedas mai ami." ²⁵Jesus hatan ba sira: "Ha'u hateten ona ba imi,
maibe imi la fiar. Hahalok sira nebe Ha'u halo hodi Ha'u Aman nia naran fo sasin
kona ba Ha'u, ²⁶maibe imi la fiar, basa imi la'os Ha'u nia bibi sira. ²⁷Ha'u nia bibi
sira rona Ha'u nia lia; Ha'u hatene sira, no sira tuir Ha'u. ²⁸Ha'u fo ba sira moris
rohan laek. Sira la lakon ba nafatin, no ema ida sei la hadau sira housi Ha'u nia
liman. ²⁹Ha'u Aman, nebe fo sira mai Ha'u, Nia boot liu hotu; no ema ida la bele
hadau sira housi Aman nia liman. ³⁰Aman ho Ha'u ida deit."

Perguntas

1. Judeu sira husu saida ba Jezús?
2. Jezús hatan saida ba Judeu sira?
3. Oinsa sa mak Jezús ho nia Aman sai ida deit?
4. ...

Resumo

Iha ita nia tema, hatoo mai ita katak, sai ida deit ho Kristo. Wainhira ita
ba simu komunga, simu Kristo nia isin rasik. Ita han Kristo nia isin rasik.
Hodi han ida ne'e, ita simu Jezús iha ita nia isin, iha ita nia moris, iha ita
domin. Tempo hanesan ita hola parte iha Kristo, nia isin no nia ran
(CCC1331).

Hanoin ba, se ita lori Jezús mai iha ita nia uma, ka lao hamutuk ho ita,
dala hira mak ita koaliala ho nia? Dala hira mak ita fo atensaun ba Nia, hodi

IV Sai ida deit ho Kristo

Objetivo

Hatene saida deit ho Kristo ne'e mak oinsa
Komprende sai ida ho Kristo nia lalaok sira
Hadomi maluk sira hanesan Jezús halo

Prosesu

Orasaun: hodi Padre,

Hananu: **COMUNHAO E UNIÃO** 220

***Comunhao é união e união com Deus;
comunhao é uniao e verdade,
nossas almas unidas se fundem
e as mãos se estreitam em paz. 114***

1. Na meja com Cristo me sentirei
e outro Cristo com Ele vou ser;
com meu irmão eu meu alegre no dia
e na noite com Ele sofrerei. (2x)
2. Minha alma unida a Deus com todo está,
quero ser testemunha e verdade
para todos os homens dispersos,
o Senhor quando em fim voltará. (2x)
3. Nenhum homen se afaste da tua forte voz
se convidas a humanidade
todos podem amar-Te também, Senhor
quando emfim para todos virá. (2x)

Istoria

Senhor Domingo no nia familia

Wainhira Timor funu, senhor Domingos no nia familia fahe malu. Sen-
hor lori kilat nune'e nia tenki tiru malu ho inimigo, familia sira hela iha
uma, forsa Indonesia kontrola tiha. Nune'e senhor Domingos no nia familia
fahe malu. Oan sira balun ba eskola iha rai/ nasaun selu-seluk. Iha tinan
ruma nia laran sira la hasoru malu.

Wainhira funu remata ona, mak oan sira fila mai iha Timor, ama buka
apa, iha falintil sira leet, no oan sira mai buka nia ama no apa, iha uma.

wainhira iha konsagrasaun, amululik hiit hostia boot. Hostia kiik no boot
ne'e, hotu hatudu, Kristo nia isin.

Nune'e molok hakbesik ba Kristo nia isin, presisa hamos an husi sala,
katak se halo sala presisa konfessa, atu simu komunga, la ba simu Jezús nia
isin ho sala. Se la hetan padre atu konfesa karik, keta ba komunga, konfesa
uluk hafoin komunga.

Ita hare, hostia kiik, maibe ne'e Jezús nia isin rasik, tan ita simu sei fo
kbiit mai ita. Kbiit atu hasoru tentasaun halo sala nian, kbiit atu hakribiit
sala, hirus, bosok, naok, nsst. Dala ruma ema hanoin ne'e, la folin karik,
tamba ema forma ba oin, ha'u mos ba, la konsente ba oin atu halo saida.
Dala ruma iha komunga nia oin, iha ema be fahe Jezús nia isin ne'e nia oin,
mak foin hakfodak, dala ruma la hatan Amen, maibe lokeibun deit, ne'e la loos.

Maun alin sira, presisa fiar, atu hetan kbiit ne'e, se lae ita nia komunga
sai fali, todan ba ita, iha ita nia moris laran ne'e.

Iha Bon Bosco nia lia menon dehan “ komunga beibeik ne'e hanesan
rai metin ida, hari airin ba leten karik sei la monu. No iha evanjellu, Jezús ras-
sik fahe nia isin, no ho lia menon dehan: “Simu no han ba: ne'e Ha'u nia isin.”.

III Han hamutu ho Jezús

Objetivo

Hatene katak iha misa, ita han hamutuk ho Jezús
Komprende katak misa ne'e ita selebra Jezús nia han dala ikus
Hatais diak wainhira mai misa

Prosesu

Orasaun: hodi Padre,

Hananu

DON BOSCO, AMI AMAN 409

1. Iha mundu oras ne'e susar barak duni.
Dala ruma ita tauk, tamba sa? La hatene!
La bele lakon esperansa tamba Na'i haraik mai ita
belun ida be fo tulun, hodi la'o hamutuk ita! **203**
***Don Bosco, ami aman, belun foinsa'e sira nian,
tau matan (ba) ita oan sira; lori ami ba lalehan!
Don Bosco ami aman, modelo ami nian,***

dada ita oan sira habelun ho Na'i!

2. Se ita hetan susar no ita lakon fiar,
lalika tauk ona, Iha ida hein ba ita.
Nia ita belun los, it'nia aman doben mos,
ida be hanorin ita atu la'o iha dalan los.

Istoria : Don Bosco nia lia menon

(Don Bosco husu ba nia oan sira katak, hadook an husi sasan mundo ne'e nian); hodi hadook an husi sasan mundo ne'e nian, ha'u hakarak dehan hadook an husi ksolok ne'ebé la loos nian, husi belun ne'ebé sentimental liu, no husi han-han no hemu ne'ebé lori imi ba kanten. Ha'u husu imi hadook an husi hatais furak ka lakan-lakan (badak) , basa hatais sira ne'e bele halo imi sai foti an ka dada ema nia atensaun ba imi nia an, dala ruma mos imi hanesan ema folin la iha. Se tebes susar ba ó atu hadook an husi buat hirak ne'e ha'u husu ba ó atu halo tuir manu fuik wainhira prepara an atu husik hela sira nia knuk. Sira ba iha sira nia knuk ninin, baku sira nia liras, no hakaas an atu semo. Sira koko sira nia kbiit. Halo hanesan, baku imi nia liras, hakaaa-an atu hamriik sae ba lalehan. Keta koko ida ne'e iha ai-hun leten; keta halo imi monu tun ba rai. Keta, hahu ho buat kiik, ho buat ne'ebé importante ba imi nia salvasaun.

Ha'u hakarak imi usa liras spiritual rua ne'e: devosaun ba Santissimo Sakramneto no ba Nain Feto. Ho liras rua ne'e, ho devosaun ruaan ne'e, imi sei seguru, sei tulun imi, la kleur imi sei hamrik sae ba lalehan. Wainhira manu sira sai ona husi knuk, sira semo aas, laos semo tun. Halo hanesan. Konsente wainhira semo tun- ne'e mak, la halo devosaun rua ne'e ho mundo nia objetivo, hanesan atu manan ó nia superior (naiulun) sira nia estima ka lohi ó nia kolega sira. Ha'u sei haksolok liu se ha'u halakan ahi domin nian ne'e iha imi, ba Jezús iha Eukaristia. (santissimo Sakramneto).

Don Bosco

Evanjellu

Mt 26: 17-25

Han kalan ba dala ikus

¹⁷Iha loron uluk festa Paun fermentu laek nian, nia eskolante sira ba husu Jesus; "Ita hakarak ami ba hadia ba Ita sasan atu han Paskua iha los nebe?" ¹⁸Nia hatan: "Ba hasouru ema ida iha sidade hodi dehan ba nia: 'Mestre dehan: 'Ha'u nia tempu besik ona; iha o nia uma mak Ha'u sei halo Paskua hamutuk ho ha'u nia eskolante sira.'" ¹⁹Eskolante sira halo tuir

nudar Jesus haruka hodi hadia sasan ba Paskua. ²⁰To'o ona loraik, Nia tur iha meja hamutuk ho sira na'in sanulu resin rua. ²¹Wainhira sira han dau-daun, Nia dehan: "Tebes, Ha'u dehan ba imi; imi ida sei saran Ha'u." ²²Ho neon nakraik tebes, sira ida-ida hahu dehan ba nia: "Keta ha'u karik, Na'i?" ²³Nia hatan: "Ida nebe hatama nia liman hamutuk ho Ha'u iha bikan, nia mak sei saran Ha'u." ²⁴Oan Mane tuir nia dalan nudar hakerek nanis ona kona ba Nia; maibe susar boot ba ema nebe saran Oan Mane ba mate: nia la moris karik kala diak liu!" ²⁵Judas, ida nebe saran Nia dehan; "Keta ha'u karik, Mestre?" Jesus hatan ba nia: "O rasik mak dehan."

Pergunta

1.... (animador mak halo)

Resumo

Iha ita nia tema koalia kona ba han hamutuk. Wainhira ita ba misa, ne'e dehan katak, ita partisipa festa han hamutuk ho Jezús. Se ita ba festa, hafoin hatais laos festa nian ne'e dehan katak ita la soim ba festa ne'e. Hanesan iha evanjellu S. Mateus haktuir mai ita ¹²Nia dehan ba ema ne'e: 'Belun, oin sa o tama iha ne'e la hatais festa kaben nian?' Ema ne'e nonok hela. (Mt 22:11-12) keta halo ó mos hetan hasee ida hanesan ne'e ba ó, hafoin nia haruka ó sai tiha, ne'e dehan katak ó lakon boot. Husi hatais ka ita nia hatais ne'e hatudu ona ita ne'e soim ba festa han hamutuk ida ne'e ka lae? Se ita la hatais diak ida ne'e hatudu ona katak ita la soim ba festa ne'e, hatudu ita nia sala be ita halo, halo ho hakarak, la moris tuir Maromak Liafuan sira, no Kreda nia hanorin ka moral sarani nian.

Tuir S. João Krisostomus; ita nia moris nia hatais mak ita nia hahalok sira, ... atu ema labele dehan fiar deit too ona ba salvasaun. Nune'e wainhira Maromak bolu ita atu sai sarani, ita hotu hatais mutin. Maromak fo koor mutin ne'e mai ita, atu ita kuidadu hodi nune'e la bele hafoer ho sala, sala naran deit sala kiik ka boot, kmaan eh todan. Ida ne'e mos konforme tuir ema ida-idak nia badinas harohan.

Nune'e ita presisa hatais diak, wainhira ba misa, basa hatudu ita nia hahalok diak. Se ita hatais la dun diak, la dun moos, badak liu, wainhira tur mos tur sala tan, halo ema susar atu hateke, halo ema lakon konsentrasaun, Maromak sei la fog rasa mai ita, no simu taan husi ema, sira nia sala ka ema be ita dada ba sala, ho ita nia hatais.